

آزمون (۵) نوبت اول

الف) درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را مشخص کنید.

- ۱ امروز تحقق «شهر پایدار» هدف اصلی مدیران و برنامه‌ریزان شهری است. درست نادرست (۲ درس)
- ۲ متأسفانه گروهی از فعالان روستا را کودکان کار تشکیل می‌دهند. درست نادرست (۲ درس)
- ۳ با افزایش جمعیت مادرشهرها و گسترش حومه‌های آن‌ها به تدریج منطقه‌هایی با عنوان منطقه حومه‌ای به وجود آمدند. درست نادرست (۱ درس)
- ۴ حمل و نقل جاده‌ای از شیوه‌های متداول حمل و نقل در همه قاره‌های جهان است. این شیوه حمل و نقل برای مسافت‌های کوتاه (معمولاً کمتر از ۴۰۰ کیلومتر) مناسب است. درست نادرست (۳ درس)

ب) جاهای خالی را با عبارتهای مناسب کامل کنید.

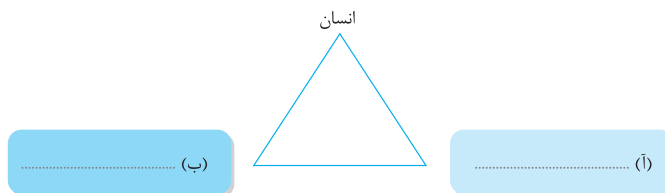
- ۵ کشتی‌های و مهم‌ترین انواع کشتی‌های باربری هستند. (۳ درس)
- ۶ مدیریت روستاها نیز بر عهده و است. (۲ درس)
- ۷ یکی از عوامل مهم افزایش جمعیت شهری در ایران بوده است. (۱ درس)
- ۸ به‌طور کلی، بزرگ‌ترین و مهم‌ترین شهر یک ناحیه، استان یا یک کشور است. (۱ درس)

پ) گزینه مناسب را انتخاب کنید.

- ۹ کدام یک از انواع حومه‌ها شهری محسوب نمی‌شود؟ (۱ درس)
- خوابگاهی (۱) ○ صنعتی (۲) ○ مرفه‌نشینی (۳) ○ روستانشینی (۴)
- ۱۰ کدام مورد از اقدامات طرح‌های هادی روستایی در ایران محسوب نمی‌شود؟ (۲ درس)
- (۱) کاربری‌های اراضی روستا، شناسایی و نقشه‌های وضع موجود آن تهیه می‌شود.
- (۲) در این طرح‌ها ساماندهی کاربری‌های مسکونی، کشاورزی، خدماتی و نیازها و همچنین چگونگی گسترش روستا در آینده معین می‌شود.
- (۳) راهکارهایی برای بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی روستاها ارائه می‌گردد.
- (۴) اصلاحات ارضی و تقسیم زمین انتقال مالکیت آن در این طرح مورد نظر است.
- ۱۱ طولانی‌ترین خط قطار تندروی جهان متعلق به کدام کشور است؟ (۳ درس)
- (۱) ژاپن ○ (۲) فرانسه ○ (۳) چین ○ (۴) ایالات متحده آمریکا

ت) به سؤالات زیر پاسخ کوتاه بدهید.

- ۱۲ مهم‌ترین ملاک تفاوت شهر و روستا کدام است؟ (۱ درس)
- ۱۳ سرآغاز مطالعه و شناخت یک سکونتگاه روستایی و شهری چیست؟ نام ببرید. (۱ درس)
- ۱۴ تصویر زیر را کامل کنید. (۲ درس)

آمایش سرزمین تنظیم رابطه انسان و است.

آزمون (۵) نوبت اول

۰/۵	(درس ۲)	چرا مهاجران از روستاها و شهرهای کوچک به شهرهای بزرگ مهاجرت می کنند؟	۱۵
۰/۵	(درس ۳)	دو مورد از مزایای حمل و نقل هوایی را بنویسید؟	۱۶
۰/۲۵	(درس ۳)	جنس لوله های نفتی عمدتاً از چیست؟	۱۷
۰/۲۵	(درس ۳)	چه عاملی باعث شد تا هواپیماهای مسافربری بزرگ تری ساخته شود؟	۱۸

ث) به سؤالات زیر پاسخ کامل بدهید.			
۱		اصطلاحات زیر را توضیح دهید.	۱۹
		الف) مقر	
		ب) هسته اولیه	
۰/۷۵	(درس ۱)	با ذکر مثال مفهوم «سکونتگاه با حوزه نفوذ کم» را توضیح دهید.	۲۰
۱	(درس ۱)	مگالاپلیس چگونه به وجود می آید؟	۲۱
۰/۵	(درس ۱)	مفهوم «مگاسیتی» را بنویسید.	۲۲
۱/۵	(درس ۱)	یکی از ملاک های تفاوت شهر و روستا «ملاک جمعیتی» است. آن را توضیح دهید.	۲۳
۱	(درس ۲)	مفهوم زاغه نشینی چیست و چگونه اسکانی است؟	۲۴
۱	(درس ۲)	مفهوم کاربری زمین یعنی چه؟ در نقشه های آن چه چیزهایی به نمایش درمی آید؟	۲۵
۰/۵	(درس ۲)	الف) هدف از برنامه توسعه روستایی چیست؟	۲۶
۰/۷۵		ب) سه رکن تحقق روستای پایدار را بنویسید.	
۰/۷۵	(درس ۲)	هدف از تشکیل جهاد سازندگی را بنویسید.	۲۷
۱	(درس ۳)	مفهوم جغرافیایی اقتصادی را بنویسید.	۲۸
۱	(درس ۳)	یکی از جنبه های اهمیت حمل و نقل در زندگی جوامع «اهمیت سیاسی» است. توضیح دهید.	۲۹
۱/۵	(درس ۳)	کشورهای تولید کننده قطارهای تندرو کدامند؟	۳۰
۱	(درس ۳)	معایب استفاده از خطوط لوله برای حمل و نقل را بنویسید.	۳۱

آزمون (۶) نوبت دوم

الف) درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را مشخص کنید.

- ۱ موقعیت یک شهر یا روستا در ادامهٔ حیات یا گسترش آن سکونتگاه و یا حتی نابودی و زوال آن نقش مهمی ایفا نمی‌کند. ۱
- ۲ هرچند میان سطح شهرنشینی در آسیا و آفریقا با نواحی توسعه یافتهٔ صنعتی آمریکای شمالی، اروپا و استرالیا اختلاف قابل توجهی وجود دارد، باید توجه کرد که سرعت گسترش شهرنشینی در آسیا و آفریقا کم‌تر از سایر نواحی جهان است. ۲
- ۳ توزیع متوازن جمعیت، یعنی از تمرکز و انبوهی جمعیت در یک یا چند مادرشهر و مهاجرت بی‌رویه از روستاها و شهرهای کوچک به شهرهای بزرگ پیشگیری شود. ۳
- ۴ کار فروشندگان دوره‌گرد، دست‌فروش‌ها، دلالان، زباله جمع‌کن‌ها، نوازندگان دوره‌گرد و نظایر آن از جمله فعالیت‌های بخش رسمی در شهرهاست. ۴

ب) جاهای خالی را با عبارتهای مناسب کامل کنید.

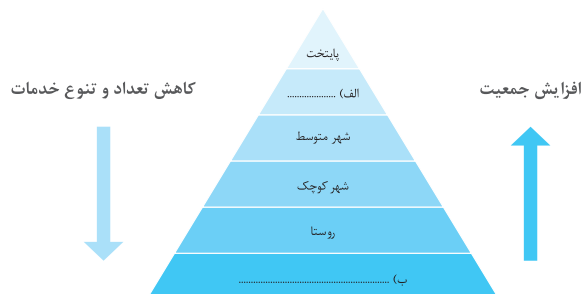
- ۵ حمل کالا با کشتی مقرون به صرفه‌ترین و ارزان‌ترین روش برای جابه‌جایی کالاهای ویژه کالاهای و در مسافت‌های طولانی است. ۵
- ۶ در عرصهٔ تجارت جهانی، کشور ما گاز طبیعی را از طریق خطوط لوله به کشورهای عراق، آذربایجان و صادر می‌کند. ۶
- ۷ مگالاپلیس‌ها معمولاً در امتداد راه‌های ارتباطی، شکل خطی و و برخی نیز شکل پیدا کرده‌اند. ۷
- ۸ در بیش‌تر کشورها علاوه بر برنامه‌ریزی برای تک‌تک شهرها و روستاها برنامه‌های عمومی و کلی‌تر در سطح، یعنی تهیه می‌شود. ۸

پ) گزینهٔ مناسب را انتخاب کنید.

- ۹ کدام مورد جزء اشکال مگالاپلیس‌ها محسوب نمی‌شود؟ ۹
- خوشه‌ای ○ کپکشانی ○ کریدوری ○ کالبدی (۴)
- ۱۰ کدام مورد در رابطه با مشکلات اقتصادی روستایان درست است؟ ۱۰
- (۱) روستایان عمدتاً به درآمد حاصل از کشاورزی وابسته نیستند.
- (۲) درآمد روستایان فصلی و ناکافی است.
- (۳) کم‌تر روستایان برای فروش محصولات خود با مشکل مواجه می‌شوند.
- (۴) کم‌تر روستایان با مسائلی چون نداشتن مالکیت زمین، کمبود زمین مواجه هستند.

ت) به سؤالات زیر پاسخ کوتاه بدهید.

- ۱۱ جاهای خالی تصویر زیر را که یک نمونه رتبه‌بندی یا سلسله مراتب سکونتگاه‌ها در اروپا است، کامل کنید. ۱۱

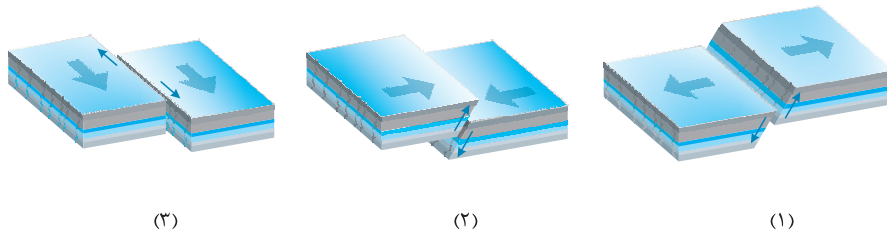

آزمون (۶) نوبت دوم

۰/۵	(درس ۲)	در شهرهای هوشمند استفاده از حسگرها چه فایده‌ای دارد؟	۱۲
۰/۵	(درس ۴)	مفهوم شبکه را تعریف کنید.	۱۳
۰/۵	(درس ۴)	در ایران مدیریت حمل و نقل آبی، جاده‌ای و ریلی بر عهده کدام وزارتخانه است؟	۱۴
۰/۵	(درس ۵)	مخاطرات طبیعی از نظر منشأ شکل‌گیری به چند دسته تقسیم می‌شوند؟ نام ببرید.	۱۵
۰/۵	(درس ۵)	مفهوم آبدهی رود (دبی) چیست؟	۱۶
۰/۵	(درس ۶)	مفهوم بحران چیست؟	۱۷

ث) به سوالات زیر پاسخ کامل بدهید.

۱	(درس ۴)	دلایل انحراف و پیچ و خم راه‌ها چیست؟	۱۸
۱	(درس ۴)	چهار مورد از تأثیرات حمل و نقل بر محیط‌زیست را بنویسید؟	۱۹
۱	(درس ۴)	بیمه، به بیمه‌گذار چه کمکی می‌کند؟ از انواع بیمه دو نوع را نام ببرید.	۲۰
۱	(درس ۴)	مزایای استفاد از اتوبوس‌های برقی را بنویسید.	۲۱
۱	(درس ۴)	چه اقداماتی برای حفظ ایمنی در حمل و نقل، فعالیت‌ها مختلف باید انجام گیرد؟	۲۲
۱	(درس ۵)	مفهوم کانون زمین‌لرزه چیست؟	۲۳
۱/۵	(درس ۵)	تصاویر زیر حرکات پوسته زمین را نشان می‌دهد، آن‌ها را نامگذاری کنید.	۲۴

۱/۵	(درس ۵)	مهم‌ترین مناطق زلزله‌خیز جهان را نام ببرید.	۲۵
۱	(درس ۵)	مفهوم سیل را تعریف کنید.	۲۶
۱/۵	(درس ۶)	سه مورد از اقدامات پس از وقوع زلزله را بنویسید.	۲۷
۱	(درس ۶)	مهم‌ترین علت‌های افزایش خسارت‌های سیل در ایران را نام برده و نمونه‌های آن را بنویسید.	۲۸

آزمون (۷) نوبت دوم

الف) درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را مشخص کنید.

- ۱ مسکن یکی از مهم‌ترین نیازهای انسان است و شهرها با مسئله مسکن روبه‌رو هستند. البته شدت و چگونگی این مسئله در شهرها و کشورهای مختلف تقریباً یکسان است. (۲ درس) درست نادرست
- ۲ معماری و طراحی شهر، بازتاب فرهنگ و هویت شهروندان است. (۲ درس) درست نادرست
- ۳ در نزدیکی برخی مکان‌های توزیع فرآورده‌هایی مانند گاز شهری، ایستگاه‌های فشارشکن یا آفت فشار قرار می‌دهند. (۳ درس) درست نادرست
- ۴ به‌طور کلی، حمل و نقل هوایی امنیت زیادی ندارد و سوانح آن نسبت به تعداد پرواز زیاد است. (۳ درس) درست نادرست

ب) جاهای خالی را با عبارتهای مناسب کامل کنید.

- ۵ در برخی کشورها، حکومت مرکزی یا حکمرانی محلی (مدیریت شهری) برای تأمین مسکن گروه‌های فقیر شهری و مهاجران، طرح‌های و نظایر آنها را اجرا می‌کند. (۲ درس)
- ۶ متداول‌ترین ملاک تشخیص شهر و روستا است، در روستاها فضاهای باز و بیش‌تر و گسترده‌ترند. (۱ درس)
- ۷ در ایران، اصلاحات ارضی در سه مرحله با سلب مالکیت و واگذاری زمین به انجام می‌گیرد. (۱ درس)
- ۸ ظرفیت کامیون و تریلی برای حمل بار کم‌تر از وسایل حمل و نقل و است. (۳ درس)

پ) گزینه مناسب را انتخاب کنید.

- ۹ کدام مورد از دلایل افزایش جمعیت شهری محسوب نمی‌شود؟ (۱ درس)
- (۱) افزایش طبیعی جمعیت شهرها
○ (۲) مهاجرت روستاییان به شهرها
○ (۳) ادغام روستا در بافت شهری
○ (۴) ایجاد صنایع کوچک تبدیلی
- ۱۰ کدام گزینه در ارتباط با انقلاب سبز درست است؟ (۲ درس)
- (۱) استفاده از ماشین‌آلات و فناوری در کشاورزی
○ (۲) توسعه صنایع کوچک روستایی
○ (۳) توسعه خدمات گردشگری و فراغتی
○ (۴) اصلاحات ارضی

ت) به سؤالات زیر پاسخ کوتاه بدهید.

- ۱۱ مهم‌ترین ویژگی‌های مگالاپلیس‌ها را بنویسید. (۱ درس) / ۵
- ۱۲ در شهرهای هوشمند گردشی چه چیزی دارای اهمیت است؟ و از چه چیزی برای این کار استفاده می‌کند؟ (۲ درس) / ۵
- ۱۳ معایب استفاده از اتوبوس‌های برقی در حمل و نقل شهری چیست؟ (۴ درس) / ۵
- ۱۴ پیامد سیل چیست؟ (۵ درس) / ۵
- ۱۵ مهم‌ترین و خسارت‌بارترین حرکات دامنه‌ای کدام است؟ (۵ درس) / ۵
- ۱۶ یکی از گام‌های مهم در زمینه فرهنگ ایمنی تقویت کدام عامل است؟ (۴ درس) / ۵
- ۱۷ چرا در چند دهه اخیر، خسارت‌های ناشی از سیلاب‌هایی که در کشور ما به وقوع پیوسته همواره رو به افزایش بوده است؟ (۶ درس) / ۵

آزمون (۷) نوبت دوم

ث) به سؤالات زیر پاسخ کامل بدهید.

۱	(درس ۴)	هر شبکه از چند بخش اصلی تشکیل می‌شود؟	۱۸
۱	(درس ۴)	در برنامه‌ریزی حمل و نقل برای هر ناحیه، نقش هزینه‌ها در ساخت خطوط ریلی را توضیح دهید.	۱۹
۱	(درس ۴)	مهم‌ترین نکات ایمنی در زمینه اصول رانندگی درست در جاده را بنویسید.	۲۰
۲	(درس ۴)	چهار مورد از مهم‌ترین مشکلات حمل و نقل شهری به ویژه در شهرهای بزرگ را بنویسید.	۲۱
۱	(درس ۵)	برای هر یک از مخاطرات زیر دو نمونه مثال ذکر کنید.	۲۲
		الف) مخاطرات طبیعی با منشأ درون زمینی	
		ب) مخاطرات طبیعی با منشأ برون زمینی	
۱	(درس ۵)	چگونه زمین‌لرزه در محل گسل‌های قدیمی تکرار می‌شود؟ اهمیت شناخت آن را بنویسید.	۲۳
۱	(درس ۵)	هر یک از مقیاس‌های زیر چه کاربردی دارند؟	۲۴
		الف) مرکالی	
		ب) ریشتر	
۱/۵	(درس ۵)	مفهوم دشت سیلابی را توضیح دهید.	۲۵
۰/۵	(درس ۵)	از میان عناصر آب و هوایی کدام عوامل در وقوع سیل نقش مهمی دارند؟	۲۶
۱/۵	(درس ۶)	نشانه‌های وقوع زلزله را بنویسید.	۲۷
۱	(درس ۶)	چرا در سال‌های اخیر به کارگیری روش‌های غیرسازه‌ای مدیریت بیش از وقوع سیل تأکید بیش‌تر می‌شود؟	۲۸

آ) مشکلات اقتصادی، نداشتن درآمد کافی و بیکاری (۵/۵)

ب) فقدان یا کمبود تجهیزات و خدمات مانند: آب آشامیدنی سالم، راه و وسایل حمل و نقل، امکانات آموزشی و درمانی و سطح پایین زندگی روستائینان. (۵/۵)

۲۸

از مزایای خطوط لوله، انتقال حجم عظیم از مایعات به طور شبانه‌روزی است که بسیار مقرون به صرفه است (۵/۵). انتقال مواد از طریق لوله کم‌تر به محیط‌زیست آسیب می‌رساند. (۵/۵)

۲۹

قبل از تولید کانتینرها، کشتی‌ها زمان زیادی در بندرها برای تخلیه و بارگیری توقف می‌کردند (۵/۲۵). کانتینرها که از نظر اندازه استانداردهای مشخص دارند، سرعت جابه‌جایی و تخلیه کالا را افزایش می‌دهند (۵/۲۵). همچنین قرار گرفتن کالاها در محفظه‌های خاص و وجود برجسب‌های با مشخصات کالاها در روی کانتینرها (۵/۲۵) مدیریت و انبارداری محموله را آسان‌تر می‌کند. (۵/۲۵)

۳۰

شاخه‌ای از دانش جغرافیاست که جابه‌جایی انسان، بار و اطلاعات را در سطح زمین مطالعه می‌کند و به بررسی الگوهای پراکندگی و شیوه‌های حمل و نقل و تأثیرات آن‌ها بر محیط به منظور برنامه‌ریزی و مدیریت مطلوب منطقه‌ای می‌پردازد. (۱)

۳۱

بخاری (۲۵/۵) - الکتریکی (برقی) (۲۵/۵)

جغرافیا (۳) آزمون (۵) قیمت اول

۱

درست (۲۵/۵)

۲

نادرست (۲۵/۵)

۳

نادرست (۲۵/۵)

۴

درست (۲۵/۵)

۵

فله‌بر و کانتینری (۵/۵)

۶

دهبازی‌ها و شوراهای اسلامی روستا (۵/۵)

۷

مهاجرت از روستا به شهر (۲۵/۵)

۸

مادرشهر (متروپل) (۲۵/۵)

۹

گزینه (۴) (۵/۵)

۱۰

گزینه (۴) (۵/۵)

۱۱

گزینه (۳) (۵/۵)

۱۲

فعالیت اقتصادی آن‌هاست (۲۵/۵)

۱۳

مقر (۲۵/۵) (مکان، جایگاه) و موقعیت (۲۵/۵)

۱۴

الف) فضای جغرافیایی (۲۵/۵)

۱۵

ب) فعالیت (۲۵/۵)

۱۶

تا شغلی بیابند (۲۵/۵) و درآمد بیشتری کسب کنند. (۲۵/۵)

ب) فعال کردن اقتصاد روستا (۲۵/۵)، خدمات اجتماعی و فرهنگی (۲۵/۵)، حفظ محیط زیست روستا و چشم‌اندازهای طبیعی آن. (۲۵/۵)

۱۷ فولاد (۲۵/۵)

۱۸ ساخت موتور جت (۲۵/۵)

۱۹

الف) منظور از مقر، مکان اصلی و دقیق یک سکونت‌گاه و محل استقرار آن روی زمین است. (۵/۵)

ب) منظور از هسته اولیه مکانی است که مردم بر حسب نیاز، آن را برای زندگی انتخاب کرده و به اشغال در آورده‌اند و بعدها روستا یا شهر از آن محل گسترش یافته است. (۵/۵)

۲۰

برای مثال یک شهر کوچک ممکن است فقط به چند روستای پیرامون خود خدمات بدهد (۲۵/۵) و ساکنان روستاهای پیرامون برای خرید و کار در کارخانه (۲۵/۵) و استفاده از مراکز درمانی (۲۵/۵) به آن شهر مراجعه کنند.

۲۱

در برخی از بخش‌های جهان، در نتیجه گسترش فوق‌العاده زیاد دو یا چند مادرشهر در امتداد مسیرهای ارتباطی و حمل و نقل، زنجیره‌ای از مادرشهرها پدید آمده‌اند که به آن‌ها مگالاپلیس گفته می‌شود. (۱)

۲۲

برخی معتقدند کلان شهر ترجمه و معادل واژه مگاسیتی است (۲۵/۵) و به شهرهایی با بیش از ۱۰ میلیون نفر اطلاق می‌شود. (۲۵/۵)

۲۳

متداول‌ترین ملاک تشخیص شهر و روستا، ملاک جمعیتی است (۲۵/۵) و اگر جمعیت سکونتگاه به میزان معینی برسد، آن را شهر تلقی می‌کنند (۲۵/۵)؛ اما این ملاک در نواحی مختلف دنیا متفاوت است (۲۵/۵). در برخی کشورهایی اروپایی سکونتگاه‌های با بیش‌تر از ۲۰۰۰ نفر جمعیت، شهر محسوب می‌شوند (۲۵/۵)؛ اما در برخی کشورهای پر جمعیت آسیا، مانند چین و هند، روستاهای با بیش از ۳۰۰۰۰ نفر جمعیت وجود دارند (۲۵/۵). به‌طور کلی شهرها از روستاها پرجمعیت‌ترند و تراکم جمعیت در آن‌ها نیز بیش‌تر است. (۲۵/۵)

۲۴

وقتی مهاجران فقیر به شهر وارد می‌شوند، با توجه به گران بودن قیمت زمین و خانه در شهر (۲۵/۵) به‌طور غیرقانونی مسکن‌هایی موقتی در حاشیه و اطراف شهر می‌سازند (۲۵/۵). زاغه‌نشینی نوعی اسکان غیررسمی است (۲۵/۵) که علاوه‌بر حاشیه شهر ممکن است در نقاط مختلف شهر به‌وجود بیاید. (۲۵/۵)

۲۵

کاربری زمین یعنی چگونگی استفاده از زمین (۵/۵) در نقشه‌های کاربری زمین، پراکندگی انواع عملکردهای شهر نمایش داده می‌شود. (۵/۵)

۲۶

الف) برنامه توسعه روستایی برنامه‌ای است که با هدف بهبود زندگی اقتصادی و اجتماعی روستائینان طراحی می‌شود. (۲۵/۵)

ب) فعال کردن اقتصاد روستا (۲۵/۵)، خدمات اجتماعی و فرهنگی (۲۵/۵)، حفظ محیط زیست روستا و چشم‌اندازهای طبیعی آن. (۲۵/۵)

۱۵

دو دسته: درون زمینی - برون زمینی (۰/۵)

۱۶

به طور کلی به حجم آبی که در زمان مشخص از یک مقطع معین رود عبور می کند، آبدهی رود (دبی) می گویند. واحد آن مترمکعب بر ثانیه است. (۰/۵)

۱۷

پیشامدی که به صورت ناگهانی و گاهی شدید رخ می دهد و به وضعیتی خطرناک و ناپایدار برای فرد و جامعه می انجامد. (۰/۵)

۱۸

دلایل انحراف و پیچ و خم راهها ممکن است موانع طبیعی مانند رشته کوهها، باتلاقها و دریاچهها (۰/۵) یا عوامل انسانی مانند ساختمانها، پلها و جلوگیری از ایجاد ترافیک در برخی نقاط باشد (۰/۵).

۱۹

۱. تغییرات آب و هوایی، انتشار گازهای گلخانه‌ای (۰/۲۵)
۲. آلودگی صوتی (۰/۲۵)
۳. کاهش تنوع زیستی، تخریب پوشش گیاهی به منظور راهسازی (۰/۲۵)
۴. آلودگی هوا (۰/۲۵)
۵. آلودگی منظر
۶. آلودگی آب
۷. آلودگی فرسایش خاک در اثر احداث جادهها، تونلها و ورود مواد نفتی و روغن به خاک (۴ مورد کافی است).

۲۰

بیمه به بیمه‌گذار کمک می کند که آسودگی خاطر داشته باشد و پس از وقوع حوادث احتمالی بخشی از خسارتها و ضررهايش جبران شود. (۰/۲۵) از انواع بیمه می توان بیمه وسایل حمل و نقل (۰/۲۵)، بیمه اموال باری (۰/۲۵)، بیمه مسافران (۰/۲۵) را نام برد. (۲ مورد کافی است).

۲۱

استفاده از اتوبوسهای برقی که سابقه بسیار طولانی دارند. این اتوبوسها هوا را آلوده نمی کنند (۰/۵) و عمر موتورشان زیاد است (۰/۵).

۲۲

۱. وضع قوانین و مقرراتی که موجب رعایت نکات ایمنی می شود، مانند: مقررات راهنمایی و رانندگی، مقررات جابه جایی کالا و... (۰/۲۵)
۲. استفاده از تجهیزات ویژه در وسایل حمل و نقل مانند: کمربند ایمنی و کیسه هوا در خودروها یا جلیقه نجات در هواپیماها و کشتیها. (۰/۲۵)
۳. روشها و تجهیزاتی که برای پایش و نظارت بر حمل و نقل خصوصی و عمومی به کار گرفته می شود، مانند: دوربینهای کنترل سرعت در جادهها یا کنترل چمدانها و مسافران با اشعه X در فرودگاهها. (۰/۲۵)
۴. تقویت فرهنگ ایمنی به موازات گسترش حمل و نقل، آموزش نکات ایمنی باید افزایش یابد. (۰/۲۵)

۲۳

کانون زمین لرزه نقطه‌ای در عمق زمین است که در آن انرژی انباشته شده در سنگ برای نخستین بار آزاد می شود و گسل شروع به از هم گسیختن می کند. (۱)

۲۷

جهاد سازندگی با هدف رسیدگی به مناطق محروم (۰/۲۵) و استقلال کشور (۰/۲۵) و خودبستگی کشاورزی تشکیل شد. (۰/۲۵)

۲۸

از آنجا که حمل و نقل در فعالیتهای اقتصادی و مکان‌گزینی واحدهای تولیدی خدماتی و تجاری نقش مهمی دارد، جغرافیای حمل و نقل، شاخه‌ای از جغرافیای اقتصادی محسوب می شود. (۱)

۲۹

داشتن وسایل و شبکه‌های پیشرفته حمل و نقل از عوامل قدرت ملی یک کشور محسوب می شود. دسترسی به کانالها، بندرها، تنگهها و آبراههها و نظایر آن از عوامل قدرت سیاسی کشورهاست و حکومتها می توانند از آن‌ها در مواقع خاص به عنوان ابزار سیاسی استفاده کنند. (۱)

۳۰

امروزه کشورهای اروپایی به ویژه فرانسه (۰/۲۵) و آلمان (۰/۲۵) و کشورهای آسیای جنوب شرقی مانند: ژاپن (۰/۲۵)، کره جنوبی (۰/۲۵)، چین (۰/۲۵) و تایوان (۰/۲۵) تولیدکنندگان عمده قطارهای تندرو هستند.

۳۱

احداث و تعمیر لولهها و ایستگاههای واسطه‌ای به سرمایه‌گذاری فراوان نیاز دارد (۰/۵)، همچنین خطوط لوله از نظر حوادث غیرمترقبه مانند زلزله یا جنگ به مراقبت زیاد نیاز دارند؛ زیرا ممکن است باعث انفجار و آتش‌سوزی شوند. (۰/۵)

آزمون (۶) نوبت دوم

جغرافیا (۳)

۱ نادرست (۰/۲۵)

۲ نادرست (۰/۲۵)

۳ درست (۰/۲۵)

۴ نادرست (۰/۲۵)

۵ حجیم (۰/۲۵) - بزرگ (۰/۲۵)

۶ ترکیه (۰/۲۵) - ارمنستان (۰/۲۵)

۷ کردی (۰/۲۵) - خوشه‌ای (۰/۲۵) - کهکشانی (۰/۲۵)

۸ منطقه (۰/۲۵) - آمایش سرزمین (۰/۵)

۹ گزینه (۴) (۰/۲۵)

۱۰ گزینه (۲) (۰/۲۵)

۱۱

الف) شهر منطقه‌ای (۰/۲۵). ب) هاملت (دهی که کلیسا ندارد). (۰/۲۵)

۱۲

این کار علاوه بر صرفه‌جویی در مصرف انرژی (۰/۲۵) به تأمین امنیت نیز کمک می کند (۰/۲۵).

۱۳

عبارت است از تعدادی مکان که به صورت یک سامانه (سیستم) به وسیله مسیرهایی به یکدیگر پیوند داده شده‌اند (۰/۵).

۱۴

سازمانها و شرکت‌های تابعه وزارت راه و شهرسازی (۰/۵)

۱۰. گزینه (۱) (۰/۵)
۱۱. تمرکز و انبوهی جمعیت شهر (۰/۲۵)، تمرکز مؤسسات مالی و پولی (۰/۲۵)، تمرکز صنایع دانش‌بنیان، فراوانی آمد و شد بین مادرشهرهای هم‌جوار با انواع وسایل حمل و نقل زمینی و هوایی (دو مورد کافی است).
۱۲. گردش آزاد اطلاعات (۰/۲۵)، Wi-Fi رایگان. (۰/۲۵)
۱۳. گسترش شبکه برق‌رسانی برای آن‌ها، هزینه‌بر است. (۰/۵)
۱۴. سیل جاری‌شده به سکونتگاه‌ها و زمین‌های کشاورزی اطراف رودخانه‌ها آسیب می‌رساند و آنها را تخریب می‌کند یا زیر گل‌ولای مدفون می‌سازد. (۰/۵)
۱۵. مهم‌ترین و خسارت‌بارترین حرکات دامنه‌ای، زمین‌لغزش است. (۰/۵)
۱۶. تقویت فرهنگ بیمه (۰/۵)
۱۷. دلیل اصلی آن، توسعه سکونتگاه‌ها (۰/۲۵) و ساخت‌وساز در حریم سیل رودخانه‌ها بوده است. (۰/۲۵)
۱۸. هر شبکه از دو بخش اصلی تشکیل می‌شود: الف) مسیرها یا خطوطی که بین مکان‌ها قرار گرفته‌اند. (۰/۵) ب) گره‌ها یا نقاطی که به وسیله مسیرها به هم مربوط می‌شوند. (۰/۵)
۱۹. در برنامه‌ریزی حمل‌ونقل برای هر ناحیه، هزینه‌های سرمایه‌ای و عملیاتی برای ساختن راه‌ها، پایانه‌ها و خرید ناوگان و همچنین بازدهی آن‌ها محاسبه می‌شود (۰/۲۵). برای مثال، حمل و نقل ریلی به سرمایه‌فراوانی نیاز دارد؛ اما بازدهی آن در آینده، هزینه سرمایه‌گذاری را جبران می‌کند، مسافر و بار بیش‌تر حمل می‌شود و ترافیک ندارد (۰/۵). هزینه انرژی نیز مهم است. هر چه قیمت انرژی مصرف‌شده در یک شیوه حمل و نقل بیش‌تر باشد، هزینه حمل بیش‌تر می‌شود. (۰/۲۵)
۲۰. ۱. پرهیز از سبقت و سرعت غیرمجاز (۰/۵) ۲. استراحت کافی قبل از حرکت (۰/۵) ۳. پرهیز از صحبت کردن با تلفن همراه (دو مورد کافی است).
۲۱. الف) ترافیک موجب می‌شود مردم مدت زمان زیادی را در حالت توقف یا حرکت کند خودروها سپری کنند. (۰/۵) ب) آلودگی هوا و افزایش بیماری‌های تنفسی، سردرد، خستگی، ترس و فشارخون که از مشکلات مهم شهرهای بزرگ‌اند. (۰/۵) پ) آلودگی صوتی و آلودگی منظر ناشی از سر و صدای خودروها و موتورسیکلت‌ها و خودروهای فرسوده. (۰/۵)

۲۴. ۱. دورشونده (واگرا) (۰/۵) ۲. نزدیک‌شونده (همگرا) (۰/۵) ۳. لغزنده (امتداد لغزش یا برش) (۰/۵)
۲۵. ۱. کمربند کوهستانی آلپ - هیمالیا (۰/۵) ۲. کمربند اطراف اقیانوس آرام (۰/۵) ۳. کمربند میانی اقیانوس اطلس (۰/۵)
۲۶. به‌طور معمول، به سراریز شدن ناگهانی و خسارت‌بار جریان آب از بستر یک رود یا دریاچه و سرازیر شدن آن به خشکی‌های پیرامون رودخانه سیل گفته می‌شود. (۱)
۲۷. الف) پس از وقوع زمین‌لرزه باید مواظب پس‌لرزه‌ها باشیم، ساختمان‌های نیمه‌مخروبه ممکن است در پس‌لرزه‌ها فرو بریزند. (۰/۵) ب) باید به سرعت برق را قطع کنیم، شیرهای آب و گاز را ببندیم و محل را ترک کنیم. (۰/۵) پ) تا حد امکان روی آوار حرکت نکنیم، چون ممکن است افرادی زیر فضاهای خالی آوار باشند. (۰/۵) ت) اسکان موقت زلزله‌زدگان و برپا کردن چادرهای امداد و استقرار مراکز درمانی در مناطق مناسب و رسیدگی به مصدومان باید به سرعت و با دقت انجام شود. ث) در صورت نیاز، با رعایت نظم و هماهنگی به نیروهای امدادی و آسیب‌دیدگان یا گیرافتاده‌ها کمک کنیم. (۳ مورد کافی است)
۲۸. مهم‌ترین علت افزایش خسارت سیل‌ها، فعالیت‌های نابخردانه انسانی (۰/۲۵)، مانند از بین بردن پوشش گیاهی، تغییر کاربری اراضی به‌طور نامناسب (۰/۲۵) و دخل و تصرف در بستر حریم رودخانه‌ها (۰/۲۵) و دشت‌های سیلابی بوده است. (۰/۲۵)
- جغرافیا (۳)** آزمون (۷) نوبت دوم
۱. نادرست (۰/۲۵) ۲. درست (۰/۲۵) ۳. درست (۰/۲۵) ۴. نادرست (۰/۲۵) ۵. ساخت مسکن ارزان قیمت (۰/۲۵)، اعطای وام مسکن (۰/۲۵)
۶. ملاک جمعیتی (۰/۲۵) - چشم‌اندازهای طبیعی (۰/۲۵)
۷. مالکان بزرگ (ارباب‌ها) (۰/۲۵) - دهقانان خرده‌پا (۰/۲۵)
۸. آبی - ریلی (۰/۵) ۹. گزینه (۴) (۰/۵)

مقر و موقعیت

سرآغاز مطالعه و شناخت یک سکونتگاه روستایی و شهری مقر (مکان، جایگاه) و موقعیت آن است. مقر مکان اصلی و دقیق یک سکونتگاه و محل استقرار آن روی زمین است. مقر هر روستا یا شهر، هسته اولیه آن را شامل می‌شود. هسته اولیه، مکانی است که مردم برحسب نیاز، آن را برای زندگی انتخاب کرده و به اشغال درآورده‌اند و بعدها روستا یا شهر از آن محل گسترش یافته است.

در انتخاب مکان برای استقرار و سکونت جمعیت، عوامل طبیعی بیش‌ترین نقش را داشته‌اند.

◆ عوامل مؤثر در سکونت‌گزینی تمدن‌های اولیه در کنار رودهای دجله و فرات، نیل، کارون و...:

۱. آب فراوان

۲. آب و هوای ملایم

۳. خاک حاصلخیز جلگه‌ها

◆ عوامل مؤثر در انتخاب مکانی برای استقرار سکونتگاه:

۱. عوامل طبیعی

۲. عوامل سیاسی و تصمیمات حکومتی

۳. دسترسی به راه‌های تجاری

۴. عوامل دفاعی و نظامی

◆ مهم‌ترین عوامل شکل‌گیری هسته اولیه روستاها و شهرها در ایران:

۱. دسترسی به آب

۲. قلعه‌های دفاعی

۳. بازارهای محلی

۴. قرار گرفتن در تقاطع راه‌ها

منظور از موقعیت یک شهر یا روستا ← وضعیت آن سکونتگاه نسبت به پدیده‌های پیرامون خود و همچنین جایگاه آن در سطح ناحیه است.

◆ انواع پدیده‌های پیرامون یک شهر یا روستا عبارتند از:

۱. عوامل انسانی و طبیعی ← مانند روستاها و شهرهای اطراف آن

۲. نقش سیاسی و اداری آن

۳. آب و هوا

۴. راه‌های ارتباطی

۵. دسترسی به منابع معدنی و انرژی

۶. ناهمواری‌ها

موقعیت یک شهر یا روستا در ادامه حیات یا گسترش آن سکونتگاه و یا حتی نابودی و زوال آن نقش مهمی ایفا می‌کند.

◆ عوامل مؤثر در گسترش و توسعه یک شهر یا نابودی و از بین رفتن موقعیت آن:

عوامل نابودی	عوامل گسترش
مجاورت یک سکونتگاه با کوه آتشفشانی یا گسل‌های فعال	دسترسی به دریا یا شبکه ارتباطی خط آهن در یک منطقه ← به‌وجود آوردن موقعیت مناسب برای رونق تجارت و مشاغل مربوط به آن شهر
تغییرات محیط پیرامون مانند رویدادهای سیاسی یا تغییرات آب و هوایی	نزدیک بودن شهر به روستاهای پرجمعیت مجاور یا منابع معدنی ← تأثیر در جذب نیروی کار و توسعه صنایع آن شهر

تفاوت‌های شهر و روستا

۱. مهم‌ترین ملاک‌های تفاوت شهر و روستا

◆ فعالیت اقتصادی ← مهم‌ترین ملاک تفاوت شهر و روستا فعالیت‌های اقتصادی آن‌ها است.

فعالیت اقتصادی در روستا و شهر:

در روستا درصد بیشتری از جمعیت فعال در بخش کشاورزی فعالیت می‌کنند.

در شهرها بیش‌تر مردم در بخش‌های صنعتی و خدماتی مشغول به کارند.

۲. میزان جمعیت

متداول‌ترین ملاک تشخیص شهر و روستا ملاک جمعیتی است و اگر جمعیت سکونتگاه به میزان معینی برسد، آن را شهر تلقی می‌کنند.

ملاک شهر بودن ← اروپا ۲۰۰۰ نفر / چین و هند ۳۰۰۰۰ نفر

ملاک تشخیص شهر و روستا در نواحی مختلف دنیا متفاوت است.

به‌طور کلی شهرها از روستاها پرجمعیت‌ترند و تراکم جمعیت نیز در آن‌ها بیش‌تر است.

۳. وسعت و فضای سکونت و فعالیت

فضای روستا باز و چشم‌اندازهای طبیعی گسترده‌تر هستند.

فعالیت‌های متنوع در فضاهای محدودتری در شهرها متراکم شده‌اند. مانند خانه‌ها، مغازه‌ها، فضاهای صنعتی و...

۴. دسترسی به خدمات و تسهیلات

در شهرها امکانات آموزشی، درمانی و پزشکی، مراکز خرید، حمل و نقل عمومی، خدمات بانکی و... متنوع و گسترده است.

خدمات فوق در روستاها کم‌تر و محدودتر است.

۵. فرهنگ و مناسبات اجتماعی

به علت جمعیت کم، بیش‌تر افراد یکدیگر را می‌شناسند.

روابط خویشاوندی، وابستگی اجتماعی و همکاری بیش‌تر است.

شهرها: آداب و رسوم و شیوه زندگی در شهر و روستا متفاوت است.

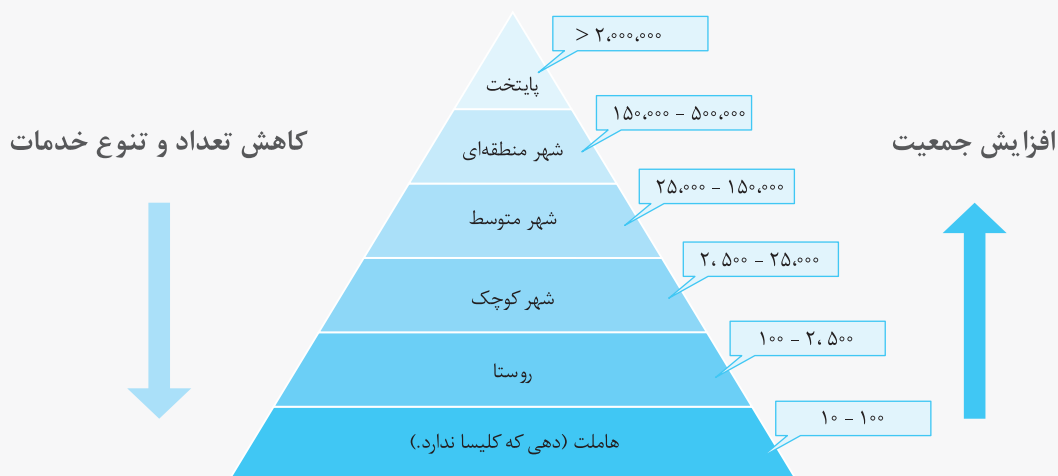
در شهرها نوگرایی بیش‌تر و تغییرات اجتماعی سریع‌تر است.

سلسله مراتب سکونتگاه‌ها

سکونتگاه‌ها از نظر تعداد جمعیت متفاوت‌اند و طیف وسیعی از روستاهای کوچک با کم‌تر از ۱۰۰ نفر جمعیت تا شهرهای بیش از ۱۰ میلیون نفر را

دربرمی‌گیرند.

سکونتگاه‌ها را بر اساس میزان جمعیت و عملکرد طبقه‌بندی می‌کنند.

کاهش تعداد و تنوع خدمات

افزایش جمعیت

نمونه‌ای از رتبه‌بندی یا سلسله مراتب سکونتگاه‌ها در اروپا

حوزه نفوذ سکونتگاه:

به محدوده جغرافیایی که از یک سکونتگاه کالا و انواع خدمات دریافت می کند و بین آن محدوده و سکونتگاه، جریان کالا، خدمات و رفت و آمد افراد وجود دارد، حوزه نفوذ آن سکونتگاه می گویند.

◆ انواع حوزه نفوذ سکونتگاهها:

- با وسعت کم ← شهر کوچک: فقط به چند روستای پیرامون خود خدمات بدهد.
- با وسعت زیاد ← شهر بزرگ: دارای حوزه نفوذ بسیار گسترده در سطح یک ناحیه یا کشور و حتی جهان دارند. مثال: تهران
- ◆ دو جنبه ای که در حوزه نفوذ عملکرد یک سکونتگاه مورد توجه است:

- ۱) آستانه نفوذ ← یعنی حداقل جمعیتی که تقاضای کالا، خدمات یا عملکردی از سکونتگاه دارند.
- ۲) دامنه نفوذ ← یعنی بیشترین مسافتی که مردم منطقه برای دریافت خدمات از آن سکونتگاه طی می کنند.

به سوی جهانی در حال شهری شدن

افزایش شهر و شهرنشینی یکی از مهم ترین تغییرات فضای جغرافیایی در قرن بیستم و بیست و یکم است. منظور از اصطلاح شهرنشینی افزایش نسبت جمعیت شهرهای یک کشور یا ناحیه به روستاهای آن است.

تحولات آماری شهرنشینی

تغییرات	سال
۳۰ درصد جمعیت جهان شهرنشین بودند.	۱۹۵۰ میلادی
۵۴ درصد جمعیت جهان شهرنشین شدند.	۲۰۱۴ میلادی
پیش بینی می شود ۶۶ درصد جمعیت جهان شهرنشین شوند.	۲۰۵۰ میلادی (پیش بینی)

- ◆ سطح شهرنشینی در آسیا و آفریقا با نواحی توسعه یافته صنعتی آمریکای شمالی و اروپا و استرالیا اختلاف قابل توجهی دارد.
- ◆ سرعت گسترش شهرنشینی در آسیا و آفریقا بیش تر از سایر نواحی جهان است و همچنان ادامه دارد.
- ◆ در آفریقا و آسیا علت مهاجرت فزاینده روستاییان به شهرها به منظور اشتغال و دستمزد بیش تر و به دنبال صنعتی شدن و توسعه کارخانه ها و یا رشد بخش خدماتی و ورود این کشورها به تجارت جهانی بوده است.

افزایش شهرهای میلیونی

◆ مهم ترین تغییرات الگوی شهرنشینی در جهان

۱. افزایش شهرهای میلیونی
۲. تغییر الگوی مکانی شهرهای با بیش از ۵ و ۱۰ میلیون نفر در جهان: } در گذشته: فقط در نیم کره شمالی، و در آمریکای شمالی، اروپا و ژاپن وجود داشت. امروزه: آسیا، آمریکای لاتین و آفریقا با رشد این گونه شهرها روبه رو شده اند.

از مادرشهر تا زنجیره کلان شهرها (مگا پلیس):

◆ مادرشهر (متروپل)

بزرگ ترین و مهم ترین شهر یک ناحیه، استان یا یک کشور است. این شهر ممکن است پایتخت یا شهر اصلی یک ناحیه باشد که مرکز حکومتی، مذهبی، تجاری و... است و از این جنبه ها بر سایر سکونتگاهها برتری دارد.

◆ مشخصات مادرشهر:

۱. در مورد حداقل جمعیت آن توافقی وجود ندارد.
۲. معمولاً به آن کلان شهر نیز گفته می شود.
۳. برخی کلان شهر را ترجمه و معادل واژه مگاسیتی می دانند.
۴. به شهرهای با بیش از ۱۰ میلیون اطلاق می شود.

◆ کلان شهر

در ایران طبق مصوبه شورای عالی معماری و شهرسازی به مادرشهرهایی که بیش از یک میلیون نفر جمعیت داشته باشند، کلان شهر گفته می شود. مانند: تهران، مشهد، اصفهان، کرج، قم.